19/06/2019

“Γιατί το Παραμύθι είναι ένας ευπρόσδεκτος και πολύ αγαπητός φιλοξενούμενος στο Κατηχητικό”

/ Γνώμες

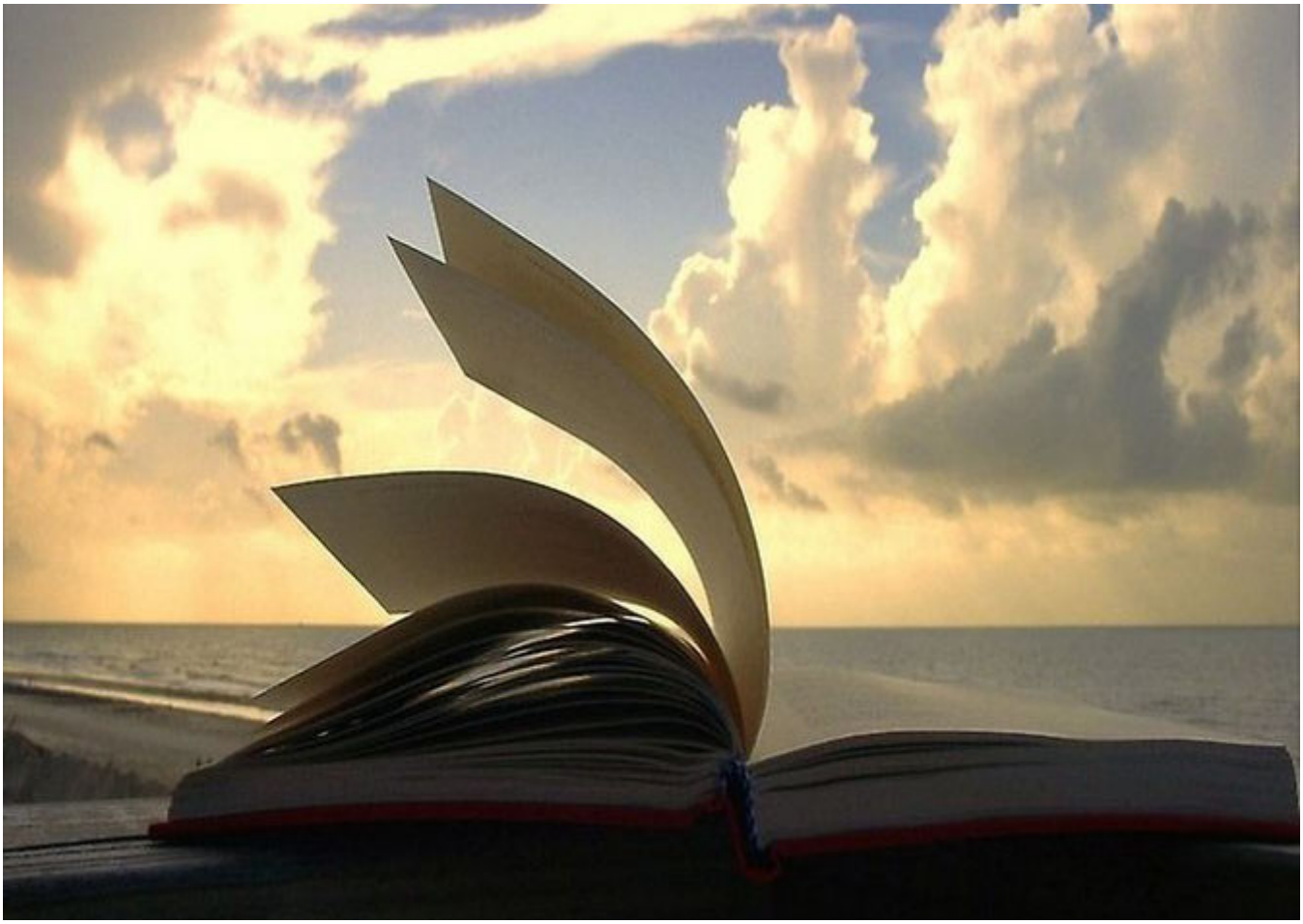

Πηνελόπη Μωραΐτου, Δρ. Αγγλικής Λογοτεχνίας, συγγραφέα, δημιουργός κατηχητικών βοηθημάτων

Το παραμύθι αποτελεί την παγκόσμια γλώσσα της ανθρώπινης φαντασίας και μια από της πρώτες μορφές λόγου στον ανθρώπινο πολιτισμό. Διηγείται το έπος και τις περιπέτειες του ανθρώπου επί της γης, τους φόβους, τους καημούς, τις ελπίδες και τα οράματα και μέσα του διασώζεται η σοφία και η γνώση χιλιετιών.

Λειτουργώντας μέσω των συναισθημάτων και ενός κόσμου φανταστικού το παραμύθι προσφέρει στο παιδί έναν ασφαλή, πολύχρωμο, οικείο και προσφιλή μικρόκοσμο μέσα στον οποίο μπορεί με ασφάλεια και καλλιεργώντας την κριτική

του ικανότητα να αποκωδικοποιήσει και να κατανοήσει τον αβέβαιο και δυσνόητο μακρόκοσμο των μεγάλων.

Το Παραμύθι είναι ένας ευπρόσδεκτος αλλά και πολύ αγαπητός και δημοφιλής φιλοξενούμενος στο Κατηχητικό. Η επιτυχία του παραμυθιού ως μέσο προσέγγισης εννοιών της Χριστιανοσύνης αλλά και του Ορθόδοξου τρόπου ζωής έγκειται στο γεγονός ότι η σχέση του παιδιού με το παραμύθι δεν είναι αποσπασματική διακρίνεται από διάρκεια και το κυριότερο είναι βιωματική διαδικασία. Κατά την διάρκεια αυτής της διαδικασίας οι μαθητές του κατηχητικού σχολείου αναπτύσσουν την φαντασία τους, βελτιώνουν την κριτική τους ικανότητα, κοινωνικοποιούνται και εντάσσουν τον εαυτόν τους ομαλά στην κοινωνία μέσα από την ανακάλυψη, την υιοθέτηση και την χρήση θεμελιωδών αξιών του Λόγου του Κυρίου. Επιπλέον αποσυνδέουν το βιβλίο από την μέχρι τώρα γνωστή χρήση του ως σχολικού εγχειριδίου και μέσα από την αισθητική απόλαυση και τις πλούσιες και δυνατές συγκινήσεις και εκπλήξεις της πλοκής απορροφούν ευκολότερα τις γνώσεις που προσφέρονται και ταυτόχρονα εκφράζουν ευκολότερα τους προβληματισμούς, τις απόψεις αλλά και τις προτάσεις τους. Ένα ακόμη λόγος που ενισχύει την χρήση του παραμυθιού στο κατηχητικό σχολείο είναι ότι προωθεί το πνεύμα της συνεργασίας και ανταλλαγής απόψεων ανάμεσα στα μέλη της ομάδας μέσω της επικοινωνίας.

Τούτο συμβαίνει γιατί το παραμύθι στην χρήση του στο κατηχητικό παραπέμπει σε ομαδική ανάγνωση μέσα στην αίθουσα του κατηχητικού και αναπτύσσει ένα σημαντικό και ιδιαίτερο είδος επικοινωνίας αυτήν ανάμεσα στους αναγνώστες του ιδίου βιβλίου. Η επικοινωνία αυτή στηρίζεται και αναπτύσσεται από την κοινή έκθεση του συνόλου των παιδιών σε ένα κοινό θέμα για το οποίο τους δίνεται η δυνατότητα να ανταλλάξουν απόψεις, να εκφράσουν συναισθήματα και προβληματισμούς αλλά και να προτάξουν λύσεις. Με αυτόν τον τρόπο αναπτύσσεται ή γλωσσική και γνωστική ικανότητα, δημιουργείται κριτική σκέψη, ενισχύεται η συνεργασία και η δημοκρατική συνύπαρξη όλων και περιορίζεται ο κοινωνικός αποκλεισμός των αδυνάτων ή συνεσταλμένων παιδιών.

Σε πρακτικό επίπεδο η επιτυχία της χρήσης του παραμυθιού στο κατηχητικό σχολείο εξαρτάται ουσιαστικά από την επιλογή του κατάλληλου βιβλίου για την συγκεκριμένη στιγμή αλλά και θέμα που ο κατηχητής/τρια θέλει να αναπτύξει στα παιδιά. Επειδή η χρήση επηρεάζει την επιλογή θα πρέπει οι κατηχητές να λάβουν υπόψη τους ορισμένους παράγοντες που καθορίζουν την επιτυχή χρήση του παραμυθιού όπως είναι η ηλικία των παιδιών, οι γνωστικοί στόχοι και οι δεξιότητες, το ύφος, η γλώσσα αλλά και το μέγεθος και η εικονογράφηση του

παραμυθιού.

Μετά την επιλογή ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην παρουσίαση του παραμυθιού στα παιδιά. Η αφήγηση αποτελεί τον καταλληλότερο τρόπο καθώς έτσι επιτυγχάνεται άμεση επαφή με τα παιδιά, ενισχύεται η αισθητική απόλαυση, αναπτύσσεται η φαντασία και δημιουργείται κλίμα ενθουσιασμού.

Στα προγράμματα των Κατηχητικών το παραμύθι αποτελεί το ερέθισμα. Τα παιδάκια παρακολουθούν την εξέλιξη του παραμυθιού και εκτίθενται σε καταστάσεις παρόμοιες με την πραγματικότητα. Παρακολουθούν την δράση των ηρώων και αναλύουν στάσεις και πρακτικές. Στην συνέχεια και αφού ακολουθήσει η επαναφορά των παιδιών στην πραγματικότητα, εκείνα ενεργοποιούνται για να αναγνωρίσουν και να υιοθετήσουν μεγάλες αξίες και στάσεις ζωής όπως η πίστη στο Θεό, η αγάπη προς τον συνάθρωπο, η ελεημοσύνη, η δικαιοσύνη, η ισότητα, η ελευθερία κ.α.

Τέλος τα παιδιά μπορούν να επιστρέψουν στο φανταστικό κόσμο του παραμυθιού και να τον χρησιμοποιήσουν ενεργοποιώντας την ευαισθησία και τα συναισθήματα τους για να εκφράσουν τις διαμορφωμένες απόψεις τους για τον κόσμο γύρω τους είτε μέσα από την δημιουργία ενός δικού τους παραμυθιού είτε μέσα από άλλες δραστηριότητες και τέχνες όπως τα εικαστικά, η μουσική κ.α. Σε αυτές τις νέες του δημιουργίες τα παιδιά επηρεασμένα από το συναίσθημα αλλά πάντα μέσα από την ασφάλεια που τους παρέχει ο κόσμος της φαντασίας συνήθως κάνουν τολμηρές τομές και γίνονται συνήγοροι και προστάτες προτείνοντας λύσεις και την ενεργό συμμετοχή των ενηλίκων.

Βιβλιογραφία

1. Κατσίκη – Γκίβαλου, Α.: «Η Παιδική Λογοτεχνία στο Πανεπιστήμιο- Έρευνα και Διδασκαλία» στο Παιδική Λογοτεχνία – Θεωρία και Πράξη, Καστανιώτη, Αθήνα 1995. τόμος Α, σελ. 151-159,

2. Σακελλαρίου, Χ. Το Παραμύθι Χθες και Σήμερα – Η Ψυχοπαιδαγωγική και Κοινωνική Λειτουργία του, Πατάκης, Αθήνα 1995

3. Δελώνης, Α. Στοιχεία Παιδικής Λογοτεχνίας, Δαρδάνος, Αθήνα 2000.

4. Ροντάρι, Τ. Γραμματική της Φαντασίας – Εισαγωγή στην τέχνη να επινοείς ιστορίες, Μεταίχμιο, Αθήνα 2001.